

Wisent kan Veluwe 'n gezicht geven

Wat de bever is voor de Biesbosch en de zeehond voor de Waddenzee, dat zou de wisent voor de Veluwe kunnen zijn. Daarom wordt er ernstig nagedacht over hervestiging van dit oerrund op een terrein tussen Kootwijk en Harskamp. Maandag toog een gemengd gezelschap ter oriëntatie naar de Kennemer Duinen, waar een kleine bijna vrijlevende kudde woonachtig is.

Door Theo van der Zalm

De wisent wordt ook wel 'Europese bison' genoemd. Dat staat wel stoer, maar is ook verwarrend. Want hoevel ze groot zijn, zouden ze niet in een Amerikaanse western passen. Ze vallen niet aan, maar smeren 'm als je te dichtbij komt. Het zijn schuwe bosdieren. Wie ze wil bekijken blijft dus 'onder de wind' - jij ruikt hen, maar zij ruiken jou niet - en neemt verrekijker en zoomlens mee. 'Aaibaar' zijn ze dus niet. Dat is een nadeel én een voordeel. Zonder grazers groeit de Veluwe in een paar jaar dicht en is er van het landschap niets meer te zien. Maar Schotse Hooglanders zijn

ondanks hun rustieke uiterlijk uiteindelijk toch tamme koeien. Die zijn niet bang voor mensen. Ze zijn benaderbaar, maar als ze het zat zijn geven ze even een duwtje. Mensen houden aan dat goedmoedige gebaar wel blauwe plekken over. Toch was de keuze voor wisenten als grazers in

'DIEREN NIET VOEREN IS VEILIGER, WANT DAN HOUDEN ZE AFSTAND'

het duingebied nog niet zo gemakkelijk. "Het leek in het begin wel, of we tijgers kregen", zegt Sjakol van Westmail van het Noordhollands waterleidingbedrijf, eigenaar van het gebied, over de eerste reacties in 2007. Natuurbeheerders en ondernemers lieten zich maandag rondleiden en vertellen over de opgedane ervaringen met de groep van inmiddels 18 dieren.

Zo vertelde Van Westmail bijvoorbeeld, dat het belangrijk is, dat de wisenten niet gevoerd worden, maar alleen van het terrein leven. Voer maakt tam en zorgt voor onderlinge concurrentie, maar ook een ander gedrag naar de mens. Zo is in Artis het hok van de wisenten niet te betreden, maar houden wisenten die de ruimte hebben, afstand tot mensen. Inmiddels is er veel erva-

Zodra de net nog rustig liggende wisenten in de gaten krijgen, dat er mensen aankomen, gaan ze vast staan en wachten af, of die dichterbij komen. Dan zouden ze er schielijk vandoor gaan. Worden er alleen foto's gemaakt, dan krijgen ze er uiteindelijk genoeg van en trekken ze zich terug.

Foto's: Theo van der Zalm

ring opgedaan. Hans van der Lans, met Leon Terlouw een van de initiatiefnemers voor de kudde op het Kraansvlak in de Kennemerduinen, herinnert zich noch, hoe een binnen een omheining levende kudde bij Berleburg in het Rothaargebirge aanvankelijk niet te bezoeken was, vervolgens vanuit een terreinwagen en ten slotte na veel heen en weer gepraat met een jachtgeweer onder de arm. Later kwam de Prins van Sayn-Wittgenstein-Berleburg in Noord-Holland kijken en was zo gepakt door de 'vrij' levende wisenten, dat hij zelf thuis ook de hekken open zette.

Wisenten in het Kraansvlak

In een van oudsher voor het publiek afgesloten duinterrein nabij de Kennemerduinen, het bijna 300 ha grote Kraansvlak, leven sinds 24 april 2007 wisenten. Tussen 2007 en 2017 vindt hier een pilot plaats met wisenten in de Nederlandse natuur, begeleid met wetenschappelijk onderzoek. Het project is gestart door samenwerking van PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, ARK Natuurontwikkeling, Stichting Kritisch Bosbeheer, Stichting Duinbehoud en FREE Nature. Zie www.wisenten.nl

vanderGarde

t u i n m e u b e l e n

**2^e PINKSTERDAG
EXTRA GEOPEND!**

Grootste keus & altijd de laagste prijs!

nu
599

TUINSET 7-DELIG

6 vlechtwerk fauteuils met kussens. 1x royale houten tafel 210x100 cm.

Extra zitplaats + waterafstotende kussens!

~~1.295~~
995

LOUNGESET PARMA XL

Luxe hoekbank compleet met comfortable en waterafstotende kussens!
Optie: Loungefauteuil 195.

Opheusden

3000M²

Duiven

3000M²

~~799~~
595

HARTMAN TUINSET

4 Hartman tuinstoelen en tafel 160x90 cm.

Inclusief fauteuil

~~1.399~~
795

LOUNGESET PORTO

Luxe chaise lounge.

**BEKIJK ONZE
WEBSHOP VOOR NOG
MEER AANBIEDINGEN:
VDGARDE.NL**

~~1.990~~
1.295

HARTMAN JAVA

7-delige robuuste tuinset Hartman met old teak tafel 240x100 cm.

~~1.649~~
1.195

SUPER ZITCOMFORT

Royale hoekbank met hoge tafel en 2 poefjes compleet met kussens.

vrijdag koopavond

donderdag & vrijdag koopavond